

Irodalmi mozgalmak a kiegyezés után³¹

ASBÓTH JÁNOS

[...] Amely társadalom ennyire jutott, az martaléka már az ELERKÖLCS-TELENEDÉSnek; a hatalom s a gazdaság összetorlódása a világalalom által siettetet e processust; erkölcsi hatalom megszűnt létezni; törvénynek becsé nem volt; a vádló csak ajándékokkal közeledhetett a bíróhoz; a nép csőcselékké fajult; az aristocratia elnemtelenedett; gyilkolás, árulás szülön, férjen, feleségen, barátan; házasságtörés vérfertőzésig fokozva, napirenden volt; a pénznek és ez által az élvnek és a hatalomnak hajhászatában nemcsak a hazafiság, a szabadság, a becsület eszményei, *hanem a női és családi eszmény is végképp kiveszett*. Tiberius alatt már külön törvénnyel kellett megtiltani a főrendű nőknek, hogy magukat a vásárra vigyék. Az ifjú caesarok környezve hízelgők és szolgálatra kész udvaroncok által, tekintet nélküli, kíméletlen, lázas örülettel vetemedtek az erkölcs- és természetellenes kéjelgés minden nemére; *a nők s férfiak általános feslettsége mellett nagy és általános ellenszenv keletkezett a házasság ellen*. [...]

(Asbóth János: *Jellemrajzok és tanulmányok korunk történetéhez*.
Budapest, 1892. 202.)

31 Asbóth János – Németh G. Béla kifejezésével – nacionáldarwinista alapú és a schopenhaueri pesszimizmusból táplálkozó társadalomfilozófiai írása.

Angyal

Láttam csodás fehéren, Láttam közelebről újra
Mint égne angyalát, S elszégyeltem magam,
Kit ájtatos szemünk csak Ah szomorú valóság,
Szentképre festve lát. Az angyal festve van!

„Angyal”
Flirt, 1903. október 4. 40. sz.